

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O UPRAVLJANJU
Crnogorske komercijalne banke a.d Podgorica za
prvi kvartal 2022. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	3
I. Opis poslovnih aktivnosti.....	3
II. Organizaciona struktura	5
III. Informacije o radu Nadzornog odbora i Upravnog odbora.....	6
III.1. Makroekonomski pokazatelji	7
III.2. Poslovne aktivnosti Banke	10
III.3. Poslovi sa stanovništvom	11
III.4. Poslovi sa pravnim licima	12
III.5. Poslovi sa Vladom Crne Gore i drugim korisnicima budžeta	12
III.6. Grafički prikaz kreditnog i depozitnog portfolija Banke	12
IV. Analiza finansijskog položaja i rezultata banke.....	14
IV.1. Analiza kapitala.....	16
IV.1.1 Regulatorni kapital	17
IV.2. Ulaganja u akcije pravnih lica	18
V. Transakcije sa povezanim licima.....	19
VI. Upravljanje rizicima.....	20
VI.1. Kreditni rizik i vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki	21
VI.2. Rizik zemlje i rizik druge ugovorne strane	28
VI.3. Tržišni rizik	28
VI.4. Rizik likvidnosti	28
VI.5. Operativni rizik	29
VI.6. Reputacioni rizik	30
VII. Obrazovanje zaposlenih	30
VIII. Planirane aktivnosti	30
IX. Pitanje životne sredine i društvene odgovornosti.....	31
X. PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I SISTEM UNUTRAŠNJE KONTROLE	32

UVOD

Crnogorska komercijalna Banka ad, Podgorica (u daljem tekstu „Banka“) sastavlja pojedinačne finansijske izvještaje (u daljem tekstu „finansijski izvještaji“) u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG“, br. 52/16) i odlukama Centralne banke Crne Gore, koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka („Sl. list CG“, br. 34/22).

Prilikom sastavljanja ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u dijelu evidentiranja potraživanja za koje su se stekli uslovi za isključivanje iz bilansa Banke i formatu prezentacije pojedinačnih finansijskih izvještaja razlikuju od zahtjeva Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenljivih na dan 31. mart 2022. godine. Dodatno, primjena MSFI 16 – Lizing je odložena za 01. januar 2020 godine, u skladu sa dopisom Centralne Banke Crne Gore broj 03-105-1/2019 od 09. januara 2019. godine. Ovim standardom se uvodi novi računovodstveni tretman ugovora o zakupu koji je u primjeni od 01. januara 2020. godine (Napomena 3.3).

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MRS i MSFI zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevodi su objavljeni za dio MRS koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio MSFI u primjeni od 1. januara 2013. godine, a koji obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja. Takođe, izmjene i poboljšanja MRS-a nakon 1. januara 2009. godine, odnosno MSFI-a nakon 1. januara 2013. godine nisu prevedeni niti objavljeni. Izuzetno od navedenog, u skladu sa regulativom CBCG, primjena MSFI 9 Finansijski instrumenti je obavezna za banke od 01. januara 2018. godine.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju pojedinačnih finansijskih izvještaja Banke, priloženi pojedinačni finansijski izvještaji se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao pojedinačni finansijski izvještaji sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Za pripremu ovog izvještaja, korišćeni su pregledi i informacije za sve stavke finansijskog izvještaja tekućeg perioda sa pregledom i informacijama prethodnog perioda. Informacije su sačinjena na osnovu istih načela i za jednak vremenski period.

I. OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Banka je od Centralne banke Crne Gore, Rješenjem broj 0101-72/1-2002 od 18. februara 2002. godine, dobila odobrenje za rad.

Takođe je od Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 51 (Rješenje broj 02/3-47/2-01 od 12. jula 2001. godine).

U skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama, Odlukom o osnivanju i Statutom, Banka obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cjelini ili djelimično, za svoj račun.

Banka obavlja bankarske poslove u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama.

Pored bankarskih poslova iz prethodnog stava, Banka može da obavlja i sljedeće poslove:

- 1) izdavanje garancija i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza,
- 2) kupovina, prodaja i naplata potraživanja (factoring, forfeiting i dr.),
- 3) izdavanje, obrada i evidentiranje platnih instrumenata,
- 4) platni promet u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet,
- 5) finansijski lizing,
- 6) poslove sa hartijama od vrijednosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti,

7) trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta:

- stranim sredstvima plaćanja, uključujući mjenjačke poslove,
- finansijskim derivatima,

8) depo poslovi,

9) izrada analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih društava i preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja,

10) iznajmljivanje sefova,

11) poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove banke i poslove neposredno povezane sa poslovima Banke, u skladu sa zakonom i ovim Statutom.

Banka obavlja poslove zastupanja u osiguranju, u skladu sa odobrenjem Centralne banke Crne Gore i saglasnošću Agencije za nadzor osiguranja.

Tokom prvog kvartala 2022. godine, Banka je revidirala i ažurirala značajan broj internih politika i procedura, radila kako na poboljšanju efikasnosti, tako i na modernizaciji procesa.

Sjedište Banke je u Bulevaru revolucije 17, Podgorica.

Poslovne aktivnosti Banka sprovodi na teritoriji cijele Crne Gore, sa rasprostranjenom mrežom poslovnih jedinica.

Na dan 31. mart 2022. godine Banku čine centrala u Podgorici, 18 filijala, 14 ekspozitura i 1 šalter na teritoriji Crne Gore.

Na dan 31. mart 2022. godine Banka ima 555 zaposlenih radnika (31. decembar 2021. godine: 570 zaposlenih).

Na osnovu odluke Odbora Direkora i ugovora o prenosu udjela u OTP Debt Collection, doo Podgorica, Banka je postala vlasnik 100% kapitala u OTP Debt Collection, doo Podgorica za naknadu od EUR 335 hiljada. Banka je kao vlasnik OTP Debt Collection, doo Podgorica zvanično registrovana u Centralnom registru privrednih subjekata dana 17. decembra 2018. godine.

Banka je 16. jula 2019. godine postala vlasnik 90,56% akcionarskog kapitala Societe Generale Montenegro AD Podgorica, crnogorske podružnice Societe Generale Grupe. 20. decembra 2019. godine kupovinom preostalih 9,44% akcija manjinskih akcionara, Banka postaje vlasnik 100% akcija Podgoričke banke. Pripajanje Podgoričke banke AD Podgorica, Member of OTP Group („Podgorička banka“) Crnogorskoj komercijalnoj banci AD Podgorica okončano je 11. decembra 2020. godine, time što je donešeno rješenje od strane CRPS-a kojim se iz registra briše Podgorička banka i rješenje kojim se registruje pripajanje Podgoričke banke CKB banci.

U prvom kvartalu 2022. godine, Banka nije vršila otkup sopstvenih akcija.

II. ORGANIZACIONA STRUKTURA

III. Informacije o radu Nadzornog odbora i Upravnog odbora

Članovi Nadzornog odbora Banke na dan 31. mart 2022. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Dr. Németh Miklós	Predsjednik
Nyitrai Győző József	Član
Pal Gombos	Član
Kalman Kiss	Član
Igor Noveljić	Član

Članovi Odbora za reviziju Banke na dan 31. mart 2022. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
G-din Attila Kozsik	Predsjednik
G-din Igor Noveljić	Član
G-din Tamas Bali	Član

Upravni odbor Banke na dan 31. mart 2022. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Ključno područje</u>
G-din Tamás Kamarási	Predsjednik Upravnog odbora
G-din Viktor Vorobej	Član Upravnog odbora nadležan za Sektor za upravljanje rizicima
G-đa Branislava Maja Vukčević	Član Upravnog odbora nadležan za Sektor za korporativno upravljanje
G-din Ivan Vučinić	Član Upravnog odbora nadležan za Sektor za IT i operacije
G-đa Maja Krstić	Član Upravnog odbora nadležan za Sektor za strategiju i finansije

Na dan 31. mart 2022. godine, rukovodilac Odjeljenja za praćenje usaglašenosti je Dora Todorović.

Na dan 31. mart 2022. godine, Glavni interni revizor je Alenka Mugoša.

Nadzorni odbor određuje vrijednosti Banke, pojačavajući važnost i uspostavljajući nadzorne odgovornosti za upravljanje rizikom kompanije. Kultura Banke se odnosi na etičke vrijednosti, željeno ponašanje i razumijevanje rizika u Banci. Nadzorni odbor posebnu pažnju posvećuje unaprjeđenju sistema unutrašnje kontrole koji se odnosi na:

- Unaprjeđenje korporativnog upravljanja,
- Transparentan tok informacija i komunikacije u Banci,
- Jačanje integriteta i etičkih vrijednosti kod svih zaposlenih,
- Jačanje kadrovskog potencijala,
- Unaprjeđenja u upravljanju rizikom, sa posebnim naglaskom na upravljanje rizikom zemlje, tržišnim rizikom, uspostavljanje procedure za kreiranje crne liste,
- Unaprjeđenje postojećih proizvoda i usluga,
- Poboljšanje računovodstva i izvještavanja i implementaciju MRS i IFRS,
- Unaprjeđenje regulatornog okvira za internu reviziju,
- Unaprjeđenje bezbjednosti informacionog sistema Banke.

Tokom prvog kvartala 2022. godine, Nadzorni odbor je održao 7 redovnih i pisanih sjednica na kojima su članovi razmatrali sva važna pitanja i donijeli relevantne odluke. Nadzornom odboru se na mjesečnom nivou dostavljaju izvještaji o poslovanju Banke – Sistem izvještavanja menadžmenta (MIS), koji predstavlja ključne parametre poslovanja Banke. Nadzorni odbor je pratio isplate u svakom od poslovnih segmenata i na taj način pažljivo nadgledao aktivnosti Banke i savjetovao o daljim koracima.

Nadzorni odbor je pružao kontinuiranu podršku menadžmentu banke u organizovanju poslovanja prema važećim propisima. Stoga bi se moglo zaključiti da su članovi Nadzornog odbora aktivno učestvovali u radu Banke, pažljivo prateći i doprinoseći njenom uspješnom poslovanju.

Interni propisi Banke revidirani su, dok su u nekim organizacionim jedinicama po potrebi usvajani novi.

U skladu sa regulatornim zahtjevima, u segmentu poslovanja sa pravnim licima i stanovništvom, u Banci je vršena redovna revizija propisa vezano za te segmente i uspostavljeni su procesi u cilju obezbjeđivanja adekvatnosti usvojenih administrativnih kontrola (politike, procedure, smjernice, limiti, itd.) i izvršeno njihovo usklađivanje sa regulatornim zahtjevima.

U skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima, Nadzorni odbor je donio niz značajnih odluka iz svoje nadležnosti i predložio Skupštini akcionara usvajanje nekoliko odluka iz nadležnosti Skupštine akcionara. Održana je jedna vanredna skupština u prvom kvartalu 2022. godine.

U skladu sa regulatornim zahtjevima, u segmentu poslovanja sa pravnim licima i stanovništvom, u Banci je vršena redovna revizija propisa vezano za te segmente i uspostavljeni su procesi u cilju obezbjeđivanja adekvatnosti usvojenih administrativnih kontrola (politike, procedure, smjernice, limiti, itd.) i izvršeno njihovo usklađivanje sa regulatornim zahtjevima.

Banka će nastaviti da radi na poboljšanju procedura i procesa kako bi ispunila očekivanja klijenata i održala dobru reputaciju na tržištu u pogledu fleksibilnosti i efikasnosti.

Upravni odbor (u daljem tekstu "Odbor") je stalno upravno tijelo oformljeno od strane Nadzornog odbora, koje donosi samostalno odluke i priprema odluke vezane za svoje aktivnosti u skladu sa Statutom, Pravilnikom o organizaciji i poslovanju Banke i drugim relevantnim propisima u skladu sa dodijeljenom nadležnošću. Upravni odbor kreditne institucije dužan je da obezbijedi da kreditna institucija posluje u skladu sa propisima kojima se uređuje poslovanje kreditne institucije i da uspostavi i sprovodi pouzdan sistem upravljanja kreditnom institucijom u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama.

Odbor je u toku prvog kvartala 2022. godine razmotrio i donio 78 odluka, bilo na redovnoj ili pisanoj sjednici, a sve u skladu sa zakonskom regulativom.

S obzirom na opseg i složenost poslovanja, Banka je razvila i kontinuirano radi na održavanju i poboljšanju efektivnog sistema za upravljanje rizicima koji je u stanju da odgovori na potrebe promjenljivog poslovnog okruženja. U tu svrhu Banka stalno upravlja svim relevantnim rizicima u skladu sa Zakonom i propisima CBCG, uzimajući u obzir standarde upravljanja rizicima na nivou OTP grupe.

III.1. Makroekonomski pokazatelji

Rezultati preliminarnog obračuna kvartalnog bruto domaćeg proizvoda (BDP) pokazuju da je bruto domaći proizvod Crne Gore u IV kvartalu 2021. godine iznosio 1.252,860 miliona eura. Stopa realnog rasta BDP-a u IV kvartalu 2021. godine iznosila je 8,2%.

Makroekonomska stabilnost u 2021. značajno je očuvana adekvatnim mjerama u domenu ekonomske, finansijske i zdravstvene politike. Ublažen je uticaj krize izazvane Covidom-19, realizovana je u velikoj mjeri uspješna turistička sezona i kao rezultat toga, ostvaren je značajan suficit u budžetu tokom ljetnjih mjeseci 2021. Ovim su značajno ublaženi fiskalni rizici u tekućoj godini, očuvana je finansijska stabilnost i podržani su veći

izgledi za brži ekonomski rast. Na bazi povoljnih kretanja i ostvarenih rezultata, za 2021. godinu je projektovan realni ekonomski rast od 13,4%.

Na temelju bržeg rasta od očekivanog u 2021. godini, očekuje se ubrzanje dinamičnih ekonomskih trendova i prosječni rast ekonomije od projektovanih 5,3% u periodu 2022-2024, odnosno po godinama: 6,4%, 5,1% i 4,5%, respektivno.

Crna Gora: Makroekonomske projekcije. 2021-2024 – Osnovni scenario					
	2020	2021	2022	2023	2024
Nominalni BDP u mil. €	4.185,6	4.881,3	5.306,4	5.669,0	6.008,5
Nominalni rast	-15,5	16,6	8,7	6,8	6,0
Realni rast	-15,3	13,4	6,4	5,1	4,5
Inflacija (prosjeck)	-0,3	2,1	2,3	1,8	1,5
Deficit tekućeg računa	-26,1	-13,1	-10,5	-10,2	-10,0
Rast zaposlenosti	-10,0	4,8	3,5	3,4	3,0
Stopa nezaposlenosti	17,9	16,7	15,8	14,6	13,6
Neto SDI % BDP	11,2	8,4	9,4	10,6	10,0

Izvor: Program ekonomskih reformi za Crnu Goru 2022-2024

Industrijska proizvodnja je u januaru 2022. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine zabilježila pad od -10,0%. Pad proizvodnje je ostvaren u sektorima snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom od -34,8% i vađenje ruda i kamena od -6,2%, dok je u sektoru prerađivačka industrija zabilježen rast od 46,8%.

U prerađivačkoj industriji, u ovom periodu, osam oblasti bilježi rast proizvodnje. Najveći rast zabilježen je u oblasti proizvodnja proizvoda od gume i plastike i proizvodnji osnovnih farmaceutskih proizvoda i preparata (po više od 200%), dok je najmanji rast zabilježen u oblasti proizvodnja prehrambenih proizvoda od 30,2%. Najveći pad ostvaren je u oblasti proizvodnja metalnih proizvoda, osim mašina i uređaja -87,9%, a najmanji u oblasti štampanja i umnožavanja audio i video zapisa -2,6%.

U šumarstvu je u januaru 2022. godine, proizvedeno ukupno 1.983 m³ šumskih sortimenata, što je za više od 200% više nego u januaru 2021. godine.

Broj dolazaka turista prema preliminarnim podacima, u kolektivnom smještaju, u januaru 2022. godine iznosio je 19.677 što je za 30,02% više u odnosu na januar 2021. godine. Ukupno je ostvareno 55.391 noćenja, što je za 58,96% više nego u januaru prethodne godine.

U januaru 2022. godine, prema evidenciji MONSTAT-a, bilo je zaposleno 212.046 lica, što je za 0,35% više u odnosu na prethodni mjesec i za 24,84% u odnosu na januar 2021. godine. Broj nezaposlenih lica u januaru 2022. godine u odnosu na prethodni mjesec manji je za 2,01%, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine veći je za 18,99%. Prosječne bruto plate su u januaru 2022. godine, u odnosu na prethodni mjesec, povećane za 10,97%, dok su prosječne neto plate povećane za 27,75%. Prosječna realna zarada bez poreza i doprinosa u januaru 2022. godine zabilježila je rast od 26,11% u odnosu na prethodni mjesec.

Potrošačke cijene su u januaru 2022. godine u odnosu na prethodni mjesec, zabilježile rast od 1,3%. Najveći rast cijena zabilježen je u kategoriji hrana i bezalkoholna pića (4,2%), najviše zbog rasta cijena hljeba i žitarica od 12,8%, povrća od 4,5% i mlijeka, sira i jaja od 2,6%. Pad je zabilježen u kategorijama odjeća i obuća (-4,4%), rekreacija i kultura (-0,9%) i hoteli i restorani (-0,4%). Potrošačke cijene su ostale nepromijenjene u kategorijama stanovanje, voda, struja, gas i druga goriva, komunikacije i obrazovanje.

Godišnja inflacija u januaru 2022. godine, mjerena potrošačkim cijenama iznosila je 5,7%, dok je inflacija mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena iznosila 5,4%.

Cijene proizvođača industrijskih proizvoda su u januaru 2022. godine ostvarile rast od 5,6% u odnosu na januar 2021. godine, zbog rasta cijena u sektorima vađenje ruda i kamena (2%) i prerađivačka industrija (10,5%), dok u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom nije bilo promjena cijena. Na mjesečnom nivou, cijene proizvođača industrijskih proizvoda zabilježile su rast od 2,9%, zbog rasta cijena u sektorima vađenje ruda

i kamena (1%) i prerađivačka industrija (5,3%), dok u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom nije bilo promjena cijena u odnosu na decembar 2021. godine.

Prema preliminarnim podacima u januaru 2022. godine, neto priliv stranih direktnih investicija iznosio je 50,38 miliona eura, što je za 95,51% više u odnosu na 2021. godinu. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 70,73 miliona eura (rast od 83,17%), što je rezultat rasta vlasničkih ulaganja, kao i ulaganja po osnovu interkompanijskog duga. Ukupan odliv SDI u januaru 2022. godine iznosio je 20,35 miliona eura, što je za 58,43% više nego u istom periodu prethodne godine. Odliv po osnovu ulaganja rezidenata u inostranstvo iznosio je 12,83 miliona eura, dok su povlačenja sredstava nerezidenata investiranih u našu zemlju iznosila 7,52 miliona eura.

Izvorni prihodi budžeta Crne Gore i državnih fondova u januaru 2022. godine, prema procjeni Ministarstva finansija i socijalnog staranja, iznosili su 107,80 miliona eura ili 2,03% procijenjenog BDP-a, i bili su veći za 3,77% u poređenju sa planiranim, dok su u odnosu na januar 2021. godine ostvarili rast od 21,60%. U strukturi izvornih prihoda, u januaru, najveće učešće, 74,73%, ostvarili su prihodi od poreza, zatim doprinosi 10,88%, naknade 11,63%, ostali prihodi 1,21%, donacije 0,87%, takse 0,57% i primici od otplate kredita i sredstva prenesena iz prethodne godine 0,11%.

Konsolidovani rashodi budžeta (ukupni izdaci umanjeni za otplatu dugova), u januaru 2022. godine, iznosili su 135,53 miliona eura ili 2,55% BDP-a, što je manje za 23,79% u odnosu na plan, a veće za 6,38% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Najveće izvršenje rashoda zabilježeno je kod pozicije rashoda za bruto zarade (44,24 miliona eura) i penzije (35,15 miliona eura). U januaru kapitalni izdaci iznosili su 16,02 miliona eura.

Budžet Crne Gore, u januaru 2022. godine, zabilježio je deficit od 27,72 miliona eura ili 0,52% BDP-a.

Bankarski sistem u Crnoj Gori je u 2021. godini stabilan, visoko likvidan i dobro kapitalizovan. Sve ključne bilansne pozicije na godišnjem nivou ostvaruju rast, i to: aktiva 16,17%, krediti 6,37%, depoziti 24,56% i kapital 6,78%. U 2021. godini krediti, depoziti, kapital i novčana sredstva su dostigli istorijski maksimum, dok koeficijent nekvalitetnih kredita (NPL) iznosi 6,17%.

Bilansna suma banaka na kraju januara 2022. godine iznosila je 5.361,26 miliona eura i bilježi intenzivan rast od 16,20% u odnosu na januar prošle godine, dok u odnosu na decembar prošle godine bilježi umjeren rast od 0,61%.

U strukturi aktive banaka, u januaru 2022. godine dominantno učešće od 63,12% ostvarili su ukupni krediti, nakon kojih slijede novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka sa 22,39%, hartije od vrijednosti sa 13,57%, dok se 1,92% odnosilo na preostale stavke aktive. U strukturi pasive, dominantno učešće od 78,91% ostvarili su depoziti, nakon kojih slijedi kapital sa 11,52%, pozajmice sa 6,11%, dok se na ostale stavke odnosilo 3,46% ukupne pasive.

Ukupan kapital banaka na kraju januara 2022. godine iznosio je 617,73 miliona eura i bilježi rast od 4,47% na godišnjem, odnosno rast od 0,55% na mjesečnom nivou.

Ukupno odobreni krediti banaka na kraju januara 2022. godine iznosili su 3.383,80 miliona eura i bilježe rast od 5,82% u odnosu na januar prošle godine, odnosno rast od 0,70% u odnosu na decembar prošle godine. Koeficijent krediti/depoziti iznosio je 0,80 na kraju januara 2022. godine i manji je u odnosu na januar prethodne godine kada je bio 0,95, a nepromijenjen je u odnosu na decembar prošle godine. Po osnovu kredita, banke su na kraju januara 2022. godine najviše (76,80%) potraživale od nefinansijskog sektora i stanovništva.

Depoziti u bankama u januaru 2022. godine iznosili su 4.230,53 miliona eura, i zabilježili su značajan rast od 25,29% na godišnjem nivou, dok su na mjesečnom nivou bili veći za 0,70%. U ročnoj strukturi ukupnih depozita na kraju januara najveće učešće od 73,03% imali su depoziti po viđenju, dok su oročeni depoziti činili 22,44% ukupnih depozita. Preostalih 4,53% odnosilo se na sredstva na escrow računu. U strukturi ukupnih oročenih depozita najveće učešće imali su depoziti ročnosti od tri mjeseca do jedne godine (42,95%) i od jedne do tri godine (35,64%).

Depoziti stanovništva na kraju januara 2022. godine iznosili su 1.422,07 miliona eura i bilježe rast od 14,60% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, dok je na mjesečnom nivou zabilježen pad od 1,42%. U ročnoj strukturi depozita stanovništva, na kraju januara depoziti po viđenju su činili 67,50%, oročeni depoziti činili su 32,46%, dok se neznatan dio od 0,04% odnosio na sredstva na escrow računu.

Likvidna aktiva banaka u januaru 2022. godine iznosila je 1.435,01 miliona eura i bila je za 374,91 miliona eura ili 35,37% veća nego u istom mjesecu prethodne godine, odnosno za 30,21 miliona eura ili 2,15% veća u odnosu na prethodni mjesec. U januaru 2022. godine koeficijenti likvidnosti za bankarski sistem u cjelini, na dnevnom i dekadnom nivou, bili su iznad propisanih minimuma.

Na kraju januara 2022. godine ukupno izdvojena obavezna rezerva banaka kod Centralne banke iznosila je 219,96 miliona eura i bilježi rast od 39,47 miliona eura ili 21,87% na godišnjem nivou, dok u odnosu na decembar 2021. godine bilježi rast u iznosu od 2,86 miliona eura ili 1,32%. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na račun obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 62,11%, dok je na račun Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 37,89%.

Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa banaka na ukupno odobrene kredite u januaru 2022. godine iznosila je 5,14%, i u odnosu na januar 2021. godine smanjena je za 0,19 p.p, dok je na mjesečnom nivou smanjena za 0,02 p.p. Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa iznosila je 5,64% u januaru 2022. godine, i smanjena je za 0,20 p.p. u odnosu na januar prethodne godine, dok je na mjesečnom nivou smanjena za 0,02 p.p.

Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa banaka na novoodobrene kredite u januaru 2022. godine iznosila je 4,74% i u odnosu na januar 2021. zabilježila je pad od 0,16 p.p. U odnosu na decembar 2021. godine ova kamatna stopa je zabilježila rast od 0,43 p.p. Prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa iznosila je 5,22% u januaru 2022. godine, i u odnosu na januar 2021. godine bilježi pad od 0,19 p.p. Na mjesečnom nivou, efektivna kamatna stopa zabilježila je pad od 0,39 p.p.

Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,34% u januaru 2022. godine, i bila je za 0,06 p.p. manja u odnosu na januar prethodne godine, dok je u odnosu na decembar prošle godine bila niža za 0,01 p.p.

Vrijednost realizovanog platnog prometa u RTGS sistemu i DNS sistemu iznosila je 856.168 hiljade eura u januaru 2022. godine što je za 5,98% više nego u istom periodu prethodne godine, odnosno za 51,27% manje nego u decembru prethodne godine. U strukturi ukupno realizovanog platnog prometa 94,02% odnosilo se na vrijednost platnog prometa realizovanog u RTGS sistemu. Posmatrano prema učešću realizovanih naloga, dominantno učešće od 67,26% ostvarili su nalozi u DNS sistemu sa 466,826 realizovanih naloga.

III.2. Poslovne aktivnosti Banke

Razvojem novih proizvoda, poboljšanjem postojećih i aktivnom podrškom u svim segmentima poslovanja, Banka je nastojala da zadrži vodeću poziciju u bankarskom sektoru Crne Gore. U isto vrijeme, Banka se fokusirala na poboljšanje kvaliteta kreditnog portfolija sa ciljem minimiziranja troškova rizika, unaprjeđenje IT sistema koji bi podržao planirane poslovne aktivnosti kao i usaglašavanjem sa međunarodnim standardima poslovanja.

Povjerenjem, posvećenim pristupom, zasnovanim prvenstveno na kvalitetu proizvoda i usluga, Banka se trudila da bude pouzdan i dugoročan partner svojim klijentima. Uspješan odgovor Banke na potrebe klijenata i tržišta rezultat je širokog spektra ne samo kreditnih i depozitnih, već i ostalih proizvoda i usluga iz domena savremenih elektronskih kanala platnog prometa, custody poslova, privatnog bankarstva i drugo.

Četvrtu godinu zaredom, prema izboru prestižnog finansijskog magazina "Global Finance", CKB je najbolja banka u Crnoj Gori za 2022. godinu.

U prethodnoj godini, CKB je laureat četiri internacionalna priznanja. Pored nagrade „The Banker“-a za najbolju banku u 2021. godini, CKB je dobila nagrade „Global Finance“-a za Najbolju banku i Najbolji servis privatnog bankarstva u 2021. godini, dok je drugi put zaredom, prestižni finansijski magazin „Euromoney“ dodijelilo priznanje CKB-u za najbolju banku u Crnoj Gori.

Takođe, Banka je nastavila sa unaprjeđenjem radnog okruženja u cilju povećanja nivoa motivacije zaposlenih.

Strateški cilj Banke je da se razvija kao univerzalna banka, tj. banka koja pruža proizvode i usluge stanovništvu i pravnim licima.

Uticaj krize izazvane pandemijom COVID-19 na poslovanje Banke

Usljed krize izazvane virusom Covid-19, uglavnom u toku 2020. i 2021. godine, a djelimično i u I kvartalu 2022. godine, Banka je prilagodila svoje poslovanje djelujući u nekoliko osnovnih pravaca:

- a. Poštovanje mjera propisanih od strane nadležnog tijela za suzbijanja pandemije COVID-19,
- b. Provođenja mjera regulatora (CBCG), propisanih u cilju smanjivanja negativnih uticaja (Moratorijum na kredite), u periodu njihovog važenja,
- c. Zaštite zaposlenih i obezbjeđivanje kontinuiteta rada putem poštovanja mjera propisanih od strane nadležnog tijela za suzbijanja pandemije COVID-19 i uvođenja koncepta rada od kuće („Home office“),
- d. Proaktivnog mjerenja negativnog uticaja krize na poslovanje banke,
- e. Politika restrukturiranja kredita fizičkih lica u uslovima COVID-19 krize.

Na dan 31.03.2022. godine, COVID-19 mjere su značajno ublažene na teritoriji cijele države.

Banka je imala adekvatan odgovor na krizu izazvanu pandemijom Covid-19, koja nije imala značajan uticaj na rezultat Banke.

III.3. Poslovi sa stanovništvom

Osnovne poslovne linije u segmentu kreditiranja stanovništva i dalje su gotovinski, stambeni i hipotekarni krediti, kao i MC Shopping kartica sa novim uslovima i inoviranim mogućnostima prethodne kartice (podizanje gotovine na ATM-u, mogućnost otplate na 24 rate na bilo kojem POS-u, kao i korišćenje iste bilo gdje u svijetu). U segmentu depozita stanovništva i dalje su dominantni tekući računi i klasična štednja. Aktivne i pasivne kamatne stope usklađivane su u toku prvog kvartala 2022. godine, u skladu sa cjenovnom politikom Banke i prema kretanjima na tržištu.

U dijelu gotovinskih kredita spajanjem dva entiteta bili smo limitirani dužinom roka otplate sa nekadašnjih 8 godina na 6 godina. Od 01.06.2021., sa Lovćen osiguranjem, uveden je novi keš kredit proizvod sa dužinom roka otplate do 10 godina i iznosom do 20.000 eura. Karakteristika samog kredita je osiguranje portfolija kredita koji se odobravaju na rok iznad 72 mjeseca, a uz tzv. meka sredstva obezbjeđenja.

Od 04.11.2021., sa Lovćen osiguranjem, uveden je novi keš kredit proizvod sa dužinom roka otplate do 10 godina i u iznosu od 25.000 eura. Takođe, istog mjeseca, Banka je lansirala keš kredit sa dužinom roka otplate do 6 godina i u iznosu od 25.000 eura.

Banka je prepoznala sinergiju između pravnih lica klijenata banke i zaposlenih u ovim kompanijama koje vidi kao potencijal za dalju dobru sardanju kroz obostrani interes i kompanije kao klijenta banke, i zaposlenih u tim kompanijama.

Banka je kreirala posebne ponude za ove grupe klijenata, sa malo povoljnijim cijenama kako za kredite za tekuću potrošnju, tako i za rješavanje stambenog pitanja. Ponuda se odnosi na kategorije kompanija A, B1 i B2. Ponude će biti dostavljane svim pre-selektivnim kompanijama od strane Banke u kojima postoji potencijal za saradnju kao i svim kompanijama koje pokazuju interesovanje za saradnju.

Bruto krediti stanovništva, rezidenti, na dan 31. mart 2022. godine iznose EUR 452.750 hiljade, što čini 44,65% ukupnog portfolija. Bruto krediti stanovništva, nerezidenti, iznose EUR 3.202 hiljada, tj. 0,32% ukupnog portfolija.

U isto vrijeme depoziti stanovništva, rezidenti, u ukupnim depozitima Banke učestvuju sa 40,06%, u iznosu od EUR 422.409 hiljada. Dok depoziti stanovništva, nerezidenti, iznose EUR 95.135 hiljada, tj. 9,02% ukupnih depozita Banke.

Kreditni i depozitni portfolio Banke obuhvata uglavnom klijente sa boravištem na području Crne Gore.

III.4. Poslovi sa pravnim licima

Osnovne poslovne linije u segmentu kreditiranja pravnih lica i dalje su investicioni krediti i krediti za obrtna sredstva, dok su u segmentu depozita pravnih lica i dalje dominantni tekući računi i klasična štednja.

U prvom kvartalu 2022. godine nastavljena je poslovna saradnja sa velikim i srednjim pravnim licima. Akcenat je stavljen na poboljšanje kvaliteta i razvoj proizvoda kroz adekvatnu selekciju bonitetnih klijenata, sa odgovarajućim sredstvima obezbjeđenja.

U segmentu poslovanja sa mikro i malim pravnim licima, Banka je nastavila saradnju sa Evropskim Investicionim Fondom (EIF), i na taj način proširila ponudu kredita koju nudi ovim preduzećima.

Ukupni bruto krediti i potraživanja pravnih lica na dan 31. mart 2022. godine iznose EUR 430.309 hiljada, i u ukupnom portfoliju iznose 42,43%. Ukupni depoziti pravnih lica iznose EUR 536.970 hiljada tj. 50,92%. Sredstva eskrow računa iznose EUR 15 hiljada.

Aktivne i pasivne kamatne stope na ove proizvode usklađivane su tokom prvog kvartala 2022. godine, u skladu sa cjenovnom politikom Banke i prema kretanjima na tržištu.

III.5. Poslovi sa Vladom Crne Gore i drugim korisnicima budžeta

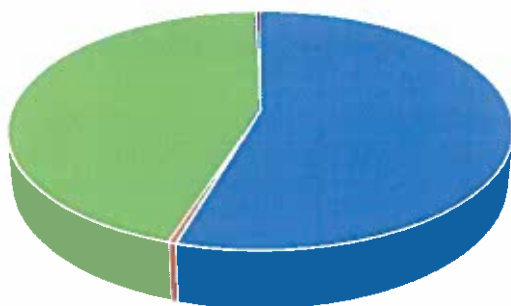
Nastavljena je saradnja sa Vladom Crne Gore i drugim korisnicima budžeta, pružajući adekvatnu podršku kroz kreditne aranžmane i transakcione servise. Time je Banka nastavila da gradi partnerski odnos sa državnim institucijama u Crnoj Gori.

Saradnja sa Vladom Crne Gore je dodatno intezivirana potpisivanjem ugovora o saradnji na sprovođenju mjera podrške privredi i građanima u IV kvartalu 2021. godine. Tim ugovorom je predviđeno obezbjeđivanje podrške privredi i građanima sa ciljem rješavanja posljedica krize izazvane pandemijom Covid-19.

Ukupni krediti Vlade Crne Gore i drugim korisnicima budžeta učestvuju sa 12,60% u ukupnom portfoliju.

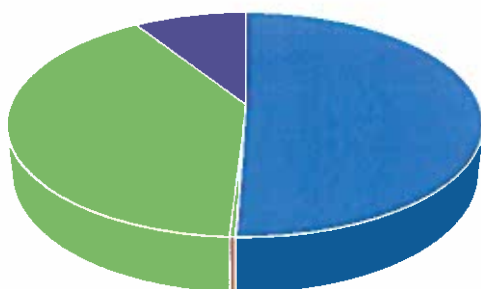
III.6. Grafički prikaz kreditnog i depozitnog portfolija Banke

Kreditni portfolio po segmentu klijenta na dan 31. mart 2022. godine:

■ pravna lica - rezidenti   ■ pravna lica - nerezidenti
■ fizička lica - rezidenti   ■ fizička lica - nerezidenti

Depoziti po segmentu klijenta dan 31. mart 2022. godine:

■ pravna lica - rezidenti   ■ pravna lica - nerezidenti
■ fizička lica - rezidenti   ■ fizička lica - nerezidenti

Podjela portfolija po regionima na dan 31. mart 2022. godine:

Region	Opština	Neto izloženost po opštinama	Neto izloženost po regionima
	Cetinje	11.408	
	Danilovgrad	12.384	
	Nikšić	42.647	
	Centar Podgorica	729.642	796.081
	Bar	25.819	
	Budva	21.370	
	Herceg Novi	26.521	
	Kotor	25.752	
	Tivat	15.140	
	Jug Ulcinj	8.891	123.492
	Andrijevisa	-	
	Berane	14.205	
	Bijelo Polje	18.799	
	Kolašin	4.856	
	Sjever Mojkovac	3.390	55.542

Plav	50
Pljevlja	6.805
Rožaje	5.932
Žabljak	1.504

Ukupno	975.115	975.115
---------------	----------------	----------------

IV. Analiza finansijskog položaja i rezultata banke

Na 31. mart 2022. godine, za procjenu finansijskog položaja Banke od ključnog značaja su sljedeći finansijski instrumenti:

- Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka
- Krediti i potraživanja od banaka, po amortizovanoj vrijednosti
- Krediti i potraživanja od klijenata, po amortizovanoj vrijednosti
- Investicije u hartije od vrijednosti
- Depoziti banaka
- Depoziti klijenata
- Pozajmljena sredstva od banaka i ostalih klijenata
- Kapital

POJEDINAČNI BILANS STANJA Na dan 31. mart 2022. godine (U hiljadama EUR)

	31. mart 2022.	31. decembar 2021.
SREDSTVA		
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	180.855	231.096
Kredit i potraživanja od banaka po amortizovanoj vrijednosti	92.520	121.662
Kredit i potraživanja od klijenata po amortizovanoj vrijednosti	975.115	926.364
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	91.146	69.341
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	1.934	1.924
Hartije od vrijednosti po po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	2.398	2.542
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	335	335
Nekretnine, postrojenja i oprema	22.383	22.934
Nematerijalna sredstva	6.789	7.314
Tekuća poreska sredstva	2	9
Odložena poreska sredstva	369	369
Stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
Ostala sredstva	7.086	5.052
UKUPNA SREDSTVA	1.380.932	1.388.942
OBAVEZE		
Depoziti banaka i centralnih banaka koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	1.316	1.389
Depoziti klijenata koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	1.053.585	1.050.808
Kredit banaka i centralnih banaka koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	36.752	36.792
Kredit klijenata koji nijesu banke koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	30.230	31.081
Ostale finansijske obaveze	461	-

Rezerve	20.045	30.960
Tekuće poreske obaveze	302	2.217
Odložene poreske obaveze	343	341
Ostale obaveze	28.569	27.171
Ukupne obaveze	1.171.603	1.180.759
KAPITAL		
Akcijski kapital	181.875	181.875
Neraspoređena dobit	23.573	21.280
Dobit/(gubitak) tekuće godine	1.293	2.294
Ostale rezerve	2.588	2.734
Ukupan kapital	209.329	208.183
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE	1.380.932	1.388.942

Ukupna aktiva na dan 31. mart 2022. godine iznosi EUR 1.380.932 hiljada što predstavlja pad od 0,57% u odnosu na 31. decembar 2021. godine.

Ukupni neto krediti iznose EUR 975.115 hiljada i veći su za 5,26% u poređenju sa 31. decembrom 2021. godine.

POJEDINAČNI BILANS USPJEHA

U periodu od 01. januara do 31. marta 2022. godine
(U hiljadama EUR)

	31. mart 2022.	31. mart 2021.
Prihodi od kamata i slični prihodi	12.013	11.595
Prihodi od kamata na obezvrjeđene plasmane	250	372
Rashodi od kamata i slični rashodi	(240)	(351)
Neto prihodi od kamata	12.023	11.617
Prihodi od naknada i provizija	6.064	4.735
Rashodi naknada i provizija	(3.700)	(2.921)
Neto prihodi od naknada i provizija	2.364	1.814
Neto (gubici)/dobici od kursnih razlika	293	200
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	6	237
Ostali prihodi	276	177
Troškovi zaposlenih	(4.361)	(3.324)
Troškovi amortizacije	(1.407)	(1.403)
Opšti i administrativni troškovi	(2.066)	(2.404)
Neto dobiti/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata	(12)	-
Neto rashodi/prihodi po osnovu obezvrjeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(16.317)	(472)
Troškovi rezervisanja	10.657	(18)
Ostali rashodi	(3)	(21)

OPERATIVNI PROFIT	1.453	6.403
Porez na dobit	(160)	(577)
NETO PROFIT	1.293	5.826

Neto prihodi od kamata bilježe rast od 3,49%, što je posljedica generalnog trenda blagog smanjenja kamatnih stopa i pozitivnog efekta pripajanja Podgoričke banke u decembru 2020. godine, što je uticalo na rast prihoda u martu 2022. godine.

Neto prihodi od naknada bilježe rast od 30,32% u odnosu na isti kvartal prošle godine.

Ostvareni pokazatelji usaglašenosti poslovanja Banke sa propisima CBCG prikazani su u tabeli ispod:

	31. mart 2022.	31. decembar 2021.
Regulatorni kapital	188.156	187.792 ¹
Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1) - min 4,5%	21,19%	22,84%*
Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1) - min 6%	21,21%	22,84%*
Koeficijent ukupnog kapitala (TCR) - min 8%	21,21%	22,84%*
Dnevni koeficijent likvidnosti (minimalni koeficijent 0,9)	1,15	1,51
Dekadni koeficijent likvidnosti (minimalni koeficijent 1)	1,23	1,53
Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (limit 25% sopstvenih sredstava banke)	15,69%	19,43%
Zbir velikih izloženosti (limit 800% sopstvenih sredstava banke)	61,88%	61,43%
Ukupna izloženost prema licima povezanim s Bankom (limit 200% sopstvenih sredstava banke)	52,12%	14,13%
Ukupna izloženost prema zaposlenom u Banci (limit 1% sopstvenih sredstava banke)	0,09%	0,15%
Koeficijent ulaganja u osnovna sredstva	12,05%	12,35%

IV.1. Analiza kapitala

Na dan 31. mart 2022. godine akcijski kapital Banke čini 355.717 običnih akcija pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 511,2919. Sve emitovane akcije su u potpunosti plaćene.

* Uslijed primjene nove regulative Centralne banke Crne Gore koja važi od 01.01.2022. godine, radi prikaza uporednih podataka, korišćeni su podaci sa stanjem na 01.01.2022. godine.

Na dan 31. mart 2022. godine jedini akcionar Banke je OTP Bank Plc Budapest sa 100% udjela u kapitalu.

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je na dan 31. mart 2022. godine obavezna da održava minimalan koeficijent ukupnog kapitala od 10,125%. Koeficijent ukupnog kapitala (TCR) Banke na dan 31. mart 2022. godine bio je 21,21%.

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o kreditnim institucijama i propisima Centralne banke Crne Gore. Na dan 31. mart 2022. godine Banka ne odstupa od propisanih limita.

IV.1.1 Regulatorni kapital

Kako je propisano Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija („Sl. list CG” br. 128/20, i 140/21) Banka je dužna da utvrđuje adekvatnost kapitala na bazi regulatornog kapitala, kao i koeficijente redovnog osnovnog kapitala, osnovnog kapitala i ukupnog kapitala.

Regulatorni kapital na dan 31. mart 2022. godine čine:

	31. mart 2022.	U hiljadama EUR 01. januar 2022. ²
REGULATORNI KAPITAL	188.156	187.792
OSNOVNI KAPITAL (Tier 1)	188.156	187.792
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL (CET 1)	187.962	187.792
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	181.875	181.875
plaćeni instrumenti kapitala	181.875	181.875
Neraspoređena (zadržana) dobit	20.748	20.748
Neraspoređena (zadržana) dobit iz prethodnih godina	20.748	20.748
dobit ili gubitak koji pripadaju vlasnicima matičnog društva	6.543	2.294
dio dobiti ostvarene u toku tekuće godine ili dobiti ostvarene na kraju tekuće godine koji nije priznat	(6.543)	(2.294)
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit (FVOCI)	(50)	196
dobici ili gubici nastali ponovnim vrednovanjem instrumenata raspoloživih za prodaju utvrđenih u skladu sa MSFI 9	(50)	196
Ostale rezerve	1.003	1.003
Usklađivanja redovnog osnovnog kapitala zbog prudencijalnih filtera	(52)	(3)
usklađivanja vrednovanja zbog zahtjeva za oprezno (prudencijalno) vrednovanje (AVA)	(2)	(3)
usklađivanja vrednovanja izračnata prema jednostavnom pristupu	(2)	(3)
Ostala nematerijalna imovina	(6.789)	(7.314)
ostala nematerijalna imovina prije odbitka odloženih poreskih obaveza	(6.789)	(7.314)
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao dobra aktiva	(2.244)	(2.438)
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao nekvalitetne izloženosti na koje se ne primjenjuje odbitna stavka od redovnog osnovnog kapitala iz člana 18 tačka 13 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija (jer su nastale prije početka primjene ove odluke)	(6.579)	(6.469)

² Uslijed primjene nove regulative Centralne banke Crne Gore koja važi od 01.01.2022. godine, radi prikaza uporednih podataka, korišćeni su podaci sa stanjem na 01.01.2022. godine.

Ostali elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala (194) (194)

Banka je tokom prvog kvartala 2022. održavala veoma snažnu poziciju kapitala, koja se ogleda u činjenici da se koeficijent ukupnog kapitala Banke kretao u rasponu od 21,21% do 22,84% u prvom kvartalu 2022, značajno iznad zakonski propisanog minimuma.

	31. mart 2022.	U hiljadama EUR 01. januar 2022. ³
STRUKTURA REGULATORNOG KAPITALA		
Osnovni kapital (Tier 1)	188.156	187.792
Redovni osnovni kapital (CET 1)	187.962	187.792
Dodatni osnovni kapital (AT1)	194	-
Dopunski kapital (Tier 2)	-	-
Regulatorni kapital	188.156	187.792
KOEFICIJENTI ADEKVATNOSTI KAPITALA		
	21,19%	
Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1) - min 4,5%		22,84%
Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1) - min 6%	21,21%	22,84%
Koeficijent ukupnog kapitala (TCR) - min 8%	21,21%	22,84%
BAFERI KAPITALA		
Bafer za očuvanje kapitala	0,625%	0,625%
Kontraciklični bafer kapitala	0,000%	0,000%
Bafer za strukturni sistemski rizik	1,500%	1,500%
Bafer za globalnu sistemski važnu (GSV) kreditnu instituciju	0,000%	0,000%
Bafer za ostale sistemski važne (OSV) kreditne institucije	1,000%	1,000%
Kombinovani bafer koji se primjenjuje na kreditnu instituciju	2,125%	2,125%
IZLOŽENOST RIZIKU PREMA VRSTAMA RIZIKA		
<u>Ukupan iznos izloženosti riziku</u>	886.949	822.155
Iznosi rizikom ponderisanoj izloženosti kreditnom riziku, kreditnom riziku druge ugovorne strane i slobodne isporuke	785.142	736.295
Standardizovani pristup	785.142	736.295
Ukupan iznos izloženosti operativnom riziku	101.807	85.860
Jednostavni pristup operativnom riziku	101.807	85.860

IV.2. Ulaganja u akcije pravnih lica

	31. mart 2022.	U hiljadama EUR 31. decembar 2021.
Banke i finansijske organizacije:		
- Montenegroberza, Podgorica (učešće Banke 4,88%)	98	98
- Beogradska berza a.d., Beograd	6	6
- SWIFT Brisel	61	61

³ Uslijed primjene nove regulative Centralne banke Crne Gore koja važi od 01.01.2022. godine, radi prikaza uporednih podataka, korišćeni su podaci sa stanjem na 01.01.2022. godine.

- Centralna depozitarna agencija, Podgorica (učešće Banke 15%)	143	143
- CG Broker AD, Podgorica (učešće Banke 11,57%)	56	56
	<u>364</u>	<u>364</u>
Druga pravna lica:		
- Elektroprivreda Crne Gore, Nikšić (učešće Banke 0,04%)	190	168
- Lutrija Crne Gore, Podgorica (učešće Banke 0,47%)	18	18
- Tržište Novca AD, Beograd	5	5
- Plantaze AD, Podgorica (učešće Banke 9,23%)	1.820	1.986
- Montenegro Airlines, Podgorica	1	1
	<u>2.034</u>	<u>2.178</u>
	<u>2.398</u>	<u>2.542</u>

Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala iznose EUR 335 hiljade (2021: EUR 335 hiljada).

Banka je kupila 100% udjela u OTP Debt Collection, d.o.o. Podgorica za naknadu od EUR 335 hiljada. Banka je za ovaj prenos dobila saglasnost Centralne Banke Crne Gore br. 0102-07700-2/2018 od 24. oktobra 2018. godine. Banka, kao vlasnik OTP Debt Collection d.o.o. Podgorica je zvanično registrovana u CRPS dana 17. decembra 2018. godine.

Na dan 31. mart 2022. godine, Banka nema hartije od vrijednosti pod zalogom.

V. Transakcije sa povezanim licima

Lica povezana sa Bankom su matična Banka, članice OTP Grupe i zaposleni Banke.

Pregled najznačajnijih potraživanja i obaveza prema povezanim licima na dan 31. mart 2022. godine u sljedećoj tabeli.

	31. mart 2022.	U hiljadama EUR 31. decembar 2021.
<i>Kredit i potraživanja od banaka po amortizovanoj vrijednosti</i>		
- OTP Bank Plc., Budapest	80.671	5.842
- Vojvođanska banka dd, Srbija	104	104
<i>Kredit i potraživanja od klijenata po amortizovanoj vrijednosti</i>		
- Radnici banke	12.418	12.465
Regulatorni kapital	<u>93.193</u>	<u>18.411</u>
<i>Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala</i>		
- OTP Debt Collection	<u>335</u>	<u>335</u>
Depoziti klijenata koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		
- Radnici Banke	4.587	4.614
- OTP Debt Collection doo, Podgorica	2.830	2.699
- Debt Management Project Montenegro d.o.o. Podgorica	712	925

- OTP Albania	375	288
	8.504	8.526
Kreditni kljienata koji nijesu banke koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		
- OTP Bank Plc., Budapest	36.660	36.643

Na 31.03.2022. godine, ukupni prihodi od povezanih lica iznose 259 hiljada EUR, dok su ukupni rashodi 318 hiljada EUR.

VI. Upravljanje rizicima

U Strategiji upravljanja rizicima, Banka je kao materijalno značajne rizike kojima je izložena u svom poslovanju identifikovala sljedeće:

- Kreditni rizik – predstavlja rizik gubitka kao posljedica kljentovog neizvršenja obaveza prema banci.
- Operativni rizik – definisan je kao rizik gubitaka u poslovanju banke usljed neadekvatnih internih procesa, ljudskog faktora i sistema ili uslijed spoljnih događaja. Ova definicija uključuje pravni rizik, ali isključuje stratejski i reputacioni rizik.
- Tržišni rizik – predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka po bilansnim i van-bilansnim stavkama, kao posljedica promjena kamatnih stopa, deviznog kursa, cijene HoV, vrijednosti tržišnih indeksa ili drugih faktora od značaja za vrijednost finansijskih instrumenata, kao i rizik utrživosti finansijskih instrumenata.
- Rizik zemlje – predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika (u daljem tekstu: zemlja dužnika).
- Rizik likvidnosti – definiše se kao vjerovatnoća da banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili vjerovatnoća da će banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati pribavljati novčana sredstva uz značajne troškove.
- Reputacioni rizik – predstavlja potencijalni gubitak ugleda banke kao posljedica realnog ili percipiranog gubitka povjerenja u banku.

Banka je organizovala proces upravljanja rizicima kao sastavni dio svoje strukture upravljanja koja je ugrađena u sve ključne procese počevši od razvoja proizvoda do naplate nekvalitetnih potraživanja.

U pogledu upravljanja rizicima, Banka je definisala sljedeće strateške ciljeve:

- Povećanje nivoa automatizacije procesa odobravanja kredita kao i njegove brzine
- Kreiranje standardizovanog procesa odobravanja kredita pravnim licima
- Unaprjeđenje postojećih baza podataka u cilju razvoja kvalitetnijih modela za automatsko odlučivanje
- Jačanje i unaprjeđenje kontrolnog okvira u domenu operativnog rizika, tržišnog rizika, rizika zemlje i druge ugovorne strane
- Razvoj ljudskih resursa i organizacije upravljanja rizicima koji će biti u stanju da odgovore izazovima tržišnih trendova i biti podrška ostvarivanju poslovnih ciljeva banke.

U cilju ostvarivanja navedenih ciljeva, funkcija upravljanja rizicima koristi sljedeći skup alata:

- identifikacija glavnih rizika koji su svojstveni njenim procesima stvaranja vrijednosti
- procjena nivoa rizika na osnovu istorijskih podataka i procjene budućih trendova
- kontrola rizika
- tehnike ublažavanja rizika kao što su definisanje limita izloženosti, zahtjeva u pogledu kolaterala, hedžinga, uspostavljanje kontrolisanog okruženja itd.

VI.1. Kreditni rizik i vrednovanje stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki

Glavni izvor kreditnog rizika su krediti stanovništvu, malim i srednjim preduzećima i velikim pravnim licima.

Kreditni portfolio Banke je porastao kao rezultat napora da se poveća plasman uz minimalno povećanje tolerancije na rizik u određenim segmentima.

Portfolio stanovništva sastojao se od gotovinskih (nenamjenskih) kredita, koji su činili 49% portfolija, stambenih i hipotekarnih 48% i kreditnih kartica koje su činile 3% portfolija stanovništva. U prvom kvartalu 2022. godine se nastavila aktivnost u segmentu poslovanja sa stanovništvom. Odobranje novih kredita bilo je značajno u segmentu stanovništva, a u skladu sa opštom strategijom OTP grupe koja akcenat stavlja na ovaj segment. Kvalitet portfolija se zadržao na nivou iz prošle godine u relativno nisko učešće kredita lošeg kvaliteta (NPL) na koje su izdvojene adekvatne rezervacije za kreditne gubitke.

U segmentu mikro i malih pravnih lica, Banka je kvalitetnom politikom praćenja rizika, uspjela održati prihvatljiv nivo kreditnog kvaliteta kao u prethodnoj godini.

Korporativni portfolio Banke, tj. portfolio velikih i srednjih pravnih lica, koji uključuje i kredite državnom sektoru se sastojao većinom od investicionih kredita i kredita za obrtni kapital. Glavni fokus aktivnosti u ovom segmentu bio je porast plasmana kao i održavanje kvaliteta kreditnog portfolija.

U skladu sa Odlukom o kriterijumima i načinu klasifikacije aktive i obračunavanju rezervacija za potencijalne kreditne gubitke kreditne institucije („Sl. list CG” br. 127/20 i 140/21) Banka počevši od 1. januara 2013. godine primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je usaglašena sa zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda. U napomenama uz finansijske izvještaje Banke je objelodanila metodologiju obračuna obezvrjeđenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, kao i iznose obračunatih ispravki vrijednosti.

Pored vrednovanja stavki aktive i vanbilansnih stavki u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, Banka je dužna da zavisno od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavke aktive klasifikuje u jednu od sljedećih klasifikacionih grupa:

- a. grupu A – „dobra aktiva“; U klasifikacionu grupu „A“ klasifikuje se kredit i druga potraživanja kod kojih postoje čvrsto dokumentovani dokazi da će biti naplaćeni u skladu sa ugovorenim uslovima u punom iznosu.
- b. grupu B – „aktiva sa posebnom napomenom“, sa podgrupama „B1“ i „B2“; U klasifikacionu grupu „B“ podgrupe „B1“ i „B2“ klasifikuje se kredit za koji postoji mala vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali taj kredit mora biti predmet posebne pažnje banke, jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu njegove naplate.
- c. grupu C – „substandardna aktiva“, sa podgrupama „C1“ i „C2“; U klasifikacionu grupu „C“ klasifikuje se kredit za koji postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju njegovu otplatu.
- d. grupu D – „sumnjiva aktiva“; U klasifikacionu grupu „D“ klasifikuje se kredit za koji je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna.
- e. grupu E – „gubitak“; U klasifikacionu grupu E – „gubitak“ klasifikuje se kredit koje će biti u potpunosti nenaplativ, ili će biti naplaćen u neznatnom iznosu.

Banka je razvila sveobuhvatnu strategiju postupanja sa nekvalitetnim kreditima za period od tri godine i utvrdila godišnje operativne ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita. Glavni cilj kod upravljanja lošim plasmanima je da se poboljša kvalitet portfolija čime se smanjuju troškovi rizika i unaprjeđuje ukupna finansijska pozicija i pozicija likvidnosti banke.

Iznos rezervi za potencijalne gubitke za plasmane Banke klasifikovane u kategoriju A je obračunat primjenom procenata od 0,5%. Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 2%

do 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% do 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

Sumirajući rezultate ispitivanja kvaliteta bilansne i vanbilansne aktive Banke sa stanovišta naplativosti i potrebe za stvaranjem rezerve za obezbjeđenje Banke od potencijalnih gubitaka, saglasno iznijetom pristupu, dobijeni su sljedeći odnosi i pokazatelji na dan 31. mart 2022. godine:

Stavke bilansa

(U hiljadama EUR)

Stavke aktive bilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					stage u kojem se finansijska sredstva nalaze				
			A	B	C	D	E	Ukupno	stage 1	stage 2	stage 3	ukupno
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	6.121	5.554.906	1.115.165	53.707	18.779	611	14.878	1.203.140	1.009.080	154.969	39.091	1.203.140
kreditni i potraživanja od banaka			92.658					92.658				92.658
kreditni i potraživanja od klijenata	6.121	5.554.906	929.731	53.706	18.777	610	11.226	1.014.050	823.846	154.968	35.436	1.014.050
hartije od vrijednosti			90.837					90.837				90.837
ostala finansijska sredstva			1.939	1	2	1	3.652	5.595	1.939	1	3.655	5.595
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	0	0	2.397	0	0	0	0	2.397	2.397	0	0	2.397
hartije od vrijednosti			2.397					2.397				2.397
Ukupni bruto krediti	6.121	5.394.656	919.507	53.266	18.386	610	10.832	1.002.601	812.982	154.968	34.651	1.002.601
Kamatna potraživanja i vremenska razgraničenja	0	0	2.153	92	39	17	1.074	3.375	2.053	192	1.130	3.375
kamata na kredite i potraživanja od klijenata			483	92	39	17	1.074	1.705	383	192	1.130	1.705
kamata na hartije od vrijednosti			1.670					1.670	1.670			1.670
kamata na bruto kredite			483	92	39	17	1.074	1.705	383	192	1.130	1.705
Ukupni iznos hartija od vrijednosti	0	0	72.560	0	0	0	0	72.560	72.560	0	0	72.560
Ukupni iznos ostalih finansijskih sredstava	0	0	1.918	12	0	1	3.652	5.583	1.930	1	3.652	5.583
Vremenska razgraničenja	0	0	-890	-7	-6	-2	-30	-935	-784	-89	-62	-935
vremenska razgraničenja na kredite i potraživanja od klijenata			-890	-7	-6	-2	-30	-935	-784	-89	-62	-935
vremenska razgraničenja na bruto kredite			-659	4	-6	-2	-30	-693	-545	-87	-61	-693
Ukupni iznos bruto kredita i potraživanja	6.121	5.554.906	1.021.982	53.791	18.810	625	12.270	1.107.478	915.903	155.071	36.504	1.107.478
Ukupni iznos hartija od vrijednosti	0	0	94.904	0	0	0	0	94.904	94.904	0	0	94.904
Ukupni iznos ostalih finansijskih sredstava	0	0	1.939	1	2	1	3.652	5.595	1.939	1	3.655	5.595
Investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala			335					335	335			335
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke			2.889	2.121	289	139	16.516	21.954	2.889	2.121	16.944	21.954
Ukupna aktiva na koju se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	6.121	5.554.906	1.122.049	55.913	19.101	765	32.438	1.230.266	1.015.970	157.193	57.103	1.230.266
Rezervacije za potencijalne gubitke			5.586	2.030	4.011	439	15.953	28.019	6.225	1.342	20.452	28.019
kreditni i potraživanja od banaka			463					463	463			463
kreditni i potraživanja od klijenata			4.649	2.027	3.999	427	11.226	22.328	5.287	1.339	15.702	22.328
hartije od vrijednosti			454					454	454			454

Pojedinačni izvještaj
Crnogorske komercijalne banke a.d. Podgorica
za prvi kvartal 2022. godine

Ukupni iznos rezervacija za potencijalne gubitke za sve pozicije aktive na koje se izdvajaju rezervacije	5.602	2.080	4.102	536	32.469	44.789	6.241	1.392	37.156	44.789
Ukupni iznos ispravki vrijednosti za sve pozicije aktive na koje se izdvajaju rezervacije	21.373	4.033	6.429	461	29.469	61.765	11.502	12.903	37.360	61.765
Ukupni iznos razlike između rezervacija i ispravki - neto princip	-15.771	-1.953	-2.327	75	3.000	-16.976	-5.261	-11.511	-204	-16.976
Ukupni iznos nedostajućih rezervi	1.157	772	159	117	6.173	8.378	1.931	15	6.432	8.378
kredit i potraživanja od banaka	326	0	0	0	0	326	326	0	0	326
kredit i potraživanja od klijenata	802	772	152	69	3.116	4.911	1.576	15	3.320	4.911
hartije od vrijednosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ostala finansijska sredstva	4	0	0	0	0	4	4	0	0	4
ukupni bruto krediti	802	764	108	69	2.753	4.496	1.567	15	2.914	4.496
kamata na kredite i potraživanja od klijenata	0	0	7	6	3.057	3.070	0	0	3.070	3.070
kamata na hartije od vrijednosti	8	0	0	0	0	8	8	0	0	8
kamata na bruto kredite	0	0	7	6	3.057	3.070	0	0	3.070	3.070
investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	2					2	2			2
ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	15	0	0	42	0	57	15	0	42	57
Bilansna aktiva na koju se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke						212.431				212.431
UKUPNA BRUTO AKTIVA						1.442.697				1.442.697
UKUPNA NETO AKTIVA						1.380.932				1.380.932

VI.2. Rizik zemlje i rizik druge ugovorne strane

Banka je razvila sopstveni regulatorni okvir upravljanja rizikom na osnovu domaćeg zakonodavstva, kao i standarda matične banke, i definisala pristup, metode i odgovornosti kod upravljanja rizikom zemlje.

Rizikom druge ugovorne strane se upravlja pomoću sistema limita izloženosti za lica koja borave u stranim zemljama kojima je Banka izložena. Sistem limita izloženosti se bazira na rejtingu rizika zemlje i poziciji kapitala Banke u skladu sa metodologijom matične banke i zakonskim zahtjevima.

Banka nije imala izloženosti prema centralnim vladama stranih zemalja. Osim izloženosti prema Mađarskoj kao zemlji srednjeg rizika koja se sastojala u potpunosti od izloženosti prema matičnoj banci, Banka je plasirala većinu svojih sredstava u zemljama bez rizika.

Rizikom druge ugovorne strane se upravlja uz pomoć Sistema limita izloženosti za različite ugovorne strane sa kojima Banka saraduje. Sistem limita izloženosti se bazira na rejtingu rizika ugovorne strane i poziciji kapitala Banke u skladu sa metodologijom matične banke i zakonskim zahtjevima.

VI.3. Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnim rizicima. Tržišni rizik predstavlja potencijalni gubitak uzrokovan nepovoljnim promjenama na tržištu: kamatnih stopa, deviznih pozicija, cijena, indeksa i/ili ostalih faktora koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata. Najčešće, glavni izvori tržišnog rizika su devizne pozicije i rizik kamatne stope.

Uzimajući u obzir biznis model, veličinu i kompleksnost poslovanja, a u vezi sa tržišnim rizikom, Banka je uglavnom izložena deviznom riziku. Devizni ili valutni rizik predstavlja rizik da banka ostvari gubitke u svom poslovanju uslijed promjena u deviznim kursovima. Rizik deviznog kursa definiše se prije svega kao potencijalni gubitak na nepokrivenoj i nezaštićenoj otvorenoj deviznoj poziciji (imovini, potraživanjima, kapitalu i obavezama koje glase na stranu valutu). Izloženost deviznom riziku se redovno prati putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore. Kako bi ograničila i ublažila devizni rizik, Banka je uspostavila sistem internih limita deviznog rizika u skladu sa strukturom bilansa Banke, poslovnim aktivnostima i tržišnim uslovima, kao i definisanim limitima Centralne banke Crne Gore i OTP Grupe.

Banka određuje limite pozicija (dnevnu i noćnu) i VaR (vrijednost u riziku) limit koji se stalno prate.

Limiti se prate na dnevnom nivou, dok se uprava Banke izvještava kvartalno.

VI.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću da Banka neće biti u mogućnosti da obezbijedi dovoljno novčanih sredstava kako bi ispunila svoje obaveze na datum dospijeca ili vjerovatnoću da će Banka morati da dobije novčana sredstva za ispunjenje svojih obaveza uz značajne troškove.

Banka upravlja rizikom likvidnosti uvođenjem Sistema kontrola, mjera za ublažavanje rizika i planova u slučaju nepredviđenih okolnosti. Glavni cilj upravljanja rizikom likvidnosti je uspostavljanje Sistema za monitoring likvidnosti Banke, njen kvalitet, sastav i dospijeca kako bi se dostigla optimalna struktura likvidnosti koja bi podržala njene primarne poslovne aktivnosti.

Radi praćenja likvidne pozicije, Banka priprema dnevne (RLS) i dekadne izvještaje (DPL) u skladu sa regulativom Centralne Banke Crne Gore.

U prvom kvartalu 2022. godini Banka je zadržala likvidnu poziciju i poslovala je sa koeficijentom koji je bio iznad zakonski utvrđenog minimuma. Koeficijent likvidnosti na dan 31. mart 2022. godine iznosi 1,15, dok je zakonom utvrđeni minimum 0,9.

Takođe, u skladu sa novim Zakonom o kreditnim institucijama, Banka je, počevši od 01.01.2022, u obavezi da na mjesečnom nivou izvještava koeficijent likvidne pokrivenosti, koji je na 31. mart 2022. godine iznosio 1,75, dok je zakonom utvrđeni minimum 1.

Dnevni izvještaj likvidnosti, DPL:

	U hiljadama EUR	
	31. mart 2022.	31. decembar 2021.
Gotovina	57.025	47.096
Žiro račun	64.891	127.508
Sredstva kod agenata platnog prometa	308	499
Sredstva na računima kod inobanaka (depoziti po viđenju)	92.658	121.813
Obavezna rezerva kod CBCG (50%)	29.359	28.074
Likvidna sredstva/potraživanja	244.241	324.990
Dospjele obaveze po primljenim kreditima	199	198
Dospjele obaveze po kamatama i naknadama	12	11
Dospjele obaveze po oročenim depozitima	116	4.044
30% Depozita po viđenju	191.568	189.539
10% Odobrene a neiskorišćene, neopozivekreditne obligacije (kreditne linije)	13.166	15.097
Ostale dospjele obaveze	6.495	6.157
	211.556	215.046
Suficit / (Deficit)	32.685	109.944
Pokazatelj likvidnosti	1,15	1,51

VI.5. Operativni rizik

Centralizovana funkcija upravljanja operativnim rizikom smještena je u Sektoru odobravanja kredita i upravljanja rizikom i zadužena je za nadgledanje i koordinaciju upravljanja operativnim rizikom na nivou cijele organizacije kroz kreiranje politika, metodologija i alata koji koriste sve druge organizacione jedinice Banke. Operativnim rizikom se upravlja na decentralizovan način u smislu da potencijalnim incidentima upravljaju organizacione jedinice gdje su se incidenti javili. Uzimajući u obzir značaj upravljanja operativnim rizicima za uspješno poslovanje cijele organizacije, uspostavljen je efikasan sistem izvještavanja menadžmenta Banke o izloženostima operativnom riziku i aktivnostima povezanim sa tim.

Korišćenjem postojećeg Sistema za upravljanje operativnim rizikom, nivo izloženosti Banke ovoj vrsti rizika procijenjen je kao umjeren. Sistem upravljanja operativnim rizikom se stalno unaprjeđuje kako bi bio u mogućnosti da odgovori na stalne promjene i izazove u eksternom i internom okruženju.

Banka je usvojila Plan za vanredne situacije kojima se osigurava kontinuitet poslovanja odnosno pravovremeno ponovno uspostavljanje poslovno kritičnih aktivnosti Banke u slučajevima narušavanja ili prekida poslovanja. Plan se redovno ažurira i testira.

Shodno članu 351 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija ("Službeni list CG" br. 128/20 i 140/21), za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik Banka koristi jednostavni metod.

U prvom kvartalu 2022. godine, sprovođenjem sveobuhvatne interne kontrole poslovanja od strane Banke, utvrđene su nepravilnosti koje su rezultirale zloupotrebom sredstava Banke i klijenata. Banka je donijela odluku da izvrši povraćaj svih sredstava klijenata Banke za koje je utvrđeno da su bili predmet zloupotrebe od strane dijela zaposlenih Banke, te stoga

konzervativno procijenila moguću štetu na osnovu trenutno raspoloživih informacija i izdvojila rezervisanja za moguću štetu u iznosu od EUR 23.544 hiljade na dan 31. decembar 2021. godine.

Banka nastavlja saradnju sa nadležnim institucijama u cilju sprovođenja istrage, kontinuirano obezbjeđujući potrebnu dokumentaciju i potrebne informacije.

Banka je na dan 31.03.2022. godine formirala rezervisanja za potencijalne gubitke po osnovu sudskih sporova iznose EUR 1,951 hiljada.

VI.6. Reputacioni rizik

Rizik tekućih i budućih prihoda i kapitala zbog negativnog javnog mišljenja o načinu poslovanja Banke. Pitanje reputacije je vrlo složeno i u osnovi nastaje kao ocjena koju daju klijenti, o načinu, vođenju i pružanju usluga. Na kratak rok na reputacioni rizik Banke utiče i reklamna aktivnost i marketing.

VII. Obrazovanje zaposlenih

Upravljanje ljudskim resursima i kontinuirano ulaganje u njihov razvoj jedan je od ključnih ciljeva Banke, kojem je i u toku prvog kvartala 2022. godine bila posvećena posebna pažnja. Kroz uvođenje novih standarda u oblasti upravljanja ljudskim resursima svojim zaposlenim želimo obezbijediti dobre uslove za kontinuiran lični i profesionalni razvoj.

Posebna pažnja u prvom kvartalu 2022. godine bila je posvećena unapređenju znanja i vještina zaposlenih u filijalama kroz interne i eksterne obuke.

Naime, tokom februara i marta održana je MSE obuka namijenjena svim kreditnim referentima u filijalama banke. Obuka je organizovana u skladu sa trening potrebama iskazanim od strane kolega u filijalama, a obrađene su sljedeće teme: segmentacija i matrica odlučivanja, proces kreditiranja, analiza finansijskih izvještaja i pokazatelja poslovanja, pregled i karakteristike MSE proizvoda. Takođe, jedan od segmenata obuke je bio i proces odobravanja garancija.

Takođe, tokom marta je pokrenut tender za odabir eksternog partnera za izvođenje treninga komunikacije i prodajnih vještina za zaposlene u svim filijalama. Trening je namijenjen svim šalterskim radnicima i kreditnim referentima a između ostalog će biti obrađene teme kvalitetne komunikacije sa klijentom, upravljanja i rješavanja prigovora klijenata, razvoj i unapređenje prodaje kroz aktivno slušanje i usmjerenost na klijenta.

U skladu sa savremenim standardima upravljanja ljudskim resursima, Banka je tokom prvog kvartala 2022. godine, u svim organizacionim djelovima, kontinuirano primjenjivala uspostavljeni sistem mjerenja radnog učinka i motivacije zaposlenih. Pomoću ovog alata, prepoznati su i nagrađeni zaposleni koji najviše doprinose uspješnom poslovanju Banke.

Obrazovna struktura zaposlenih na dan 31. mart 2022. godine je kako slijedi:

	Broj zaposlenih	u %
Visoka stručna sprema	432	77,84%
Viša stručna sprema	19	3,42%
Srednja stručna sprema	104	18,74%
	555	100%

VIII. Planirane aktivnosti

Uvođenjem novih proizvoda, adaptacijom i daljim razvojem postojećih proizvoda, kao i digitalizacijom proizvoda i procesa i uvođenjem novih kanala prodaje, Banka planira zadržati vodeću poziciju u bankarskom sektoru Crne Gore, kako u dijelu kreditnog portfolija tako i u segmentu platnog prometa i kartičnog poslovanja i u razvojnom smislu da zadrži lidersku poziciju u digitalizaciji i obezbjeđivanju alternativnih kanala prodaje.

U skladu sa Strategijom banke početkom 2021. godine, Banka je usvojila detaljne akcijske planove koji se odnose na uvođenje novih proizvoda, modifikacije postojećih proizvoda, procesa i unaprjeđenje ukupnog zadovoljstva klijenata u cilju zadržavanja leaderske pozicije na tržištu i ostvarivanja zadatih planova prodaje, nivoa digitalizacije, opremljenosti klijenata proizvodima banke kao i drugih bitnih pokazatelja uspješnosti prodaje Banke. Banka je u prvom kvartalu 2022. godine odradila reviziju svih proizvoda za retail i corporate, shodno usvojenim kreditnim politikama za različite klijentske segmente, i radila na uvođenju potpuno novih proizvoda kao što su: završena je studija izvodljivosti za finansijski lizing za pravna i fizička lica i pristupilo se odobravanju proizvoda, hipotekarni kredit za kupovinu poslovnih prostora na bazi trojnog ugovora sa izvodjačem radova. Takođe, tokom ovog perioda Banka je razmatrala mogućnost finansiranja stranih klijenata za kupovinu nekretnina u Crnoj Gori a koji imaju račun kod neke od OTP podružnica. Banka je u isto vrijeme intenzivno radila na uvođenju on-line kreditiranja u skladu sa važećom regulativom, gdje će postojati mogućnost da klijent u potpunosti završi proceduru uzimanja gotovinskog kredita sa samo jednim dolaskom u Banku. Tokom ovog kvartala, Banka je revidirala sve retail proizvode i uvela brojne izmjene parametara svih retail proizvoda kako bi se povećala prodaja. Takođe, tokom ovog perioda Banka je radila na usavršavanju BPM rješenja za gotovinske kredite, overdraft i kartice, kao i izradu BPM rješenja za reviziju overdrafta za MSE.

Shodno usvojenoj Strategiji za poslovanje Banke sa klijentima iz oblasti poljoprivrede, Banka je otpočela brojne aktivnosti među kojima je posebno važno intenziviranje saradnje sa Ministarstvom poljoprivrede. Završena je studija izvodljivosti „agro quick loan“ – pojednostavljeno odobravanje kredita u manjem iznosu za navedeni segment koja je pokazala da postoji prepreka u dostupnosti informacija (statističkih podataka na nivou države) na osnovu kojih bi mogao da funkcioniše ovaj kredit kako je to izvedeno u drugim OTP podružnicama.

U isto vrijeme Banka značajan akcenat stavlja na poboljšanje kreditnog kvaliteta u svim poslovnim segmentima. Povećanje kreditnog portfolija se planira da se postigne uglavnom putem kreditiranja postojećih klijenata i preuzimanjem klijenata drugih banaka i njihovim kreditiranjem. Potencijalni klijenti su fizička lica i pravna lica, koja ispunjavaju sve neophodne predušlove definisane proizvodnim parametrima i poslovnim procedurama Banke. Briga za klijente na najvišem profesionalnom nivou i kontrola kvaliteta proizvoda, usluga i servisa je ključ za zadržavanje udjela na tržištu i postizanje zadovoljstva klijenata.

Takođe, u narednom periodu su planirane i prodajne kampanje za kredite, između kojih i kampanja za hipotekarne kredite gdje bismo klijentima ponudili plaćanje troškova procjene i Notara, kao i nižu kamatnu stopu. U planu je i pre-approval kampanja za gotovinske kredite, za koju smo prvi put imali akciju u decembru mjesecu i koja se pokazala kao veoma uspješan prodajni alat.

Banka će i u budućem periodu biti usmjerena na aktivno upravljanje sredstvima i likvidnosti, radi nesmetanog funkcionisanja Banke. Osnovni cilj upravljanja sredstvima je unaprjeđenje strukture i odnosa sopstvenih i pozajmljenih sredstava, održavanje tekuće i obezbjeđenje adekvatnih rezervi likvidnosti, kao i održavanje optimalne valutne strukture.

IX. Pitanje životne sredine i društvene odgovornosti

Banka vodi svoju politiku ekološki svjesno i angažovano, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini i Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu. Zastita životne sredine dobija sve veći značaj u politici Evropske unije. Ciljevi ekološke politike u okviru Evropske unije jesu sljedeći:

- očuvanje životne sredine i poboljšanje njenog kvaliteta;
- zaštita čovjekovog zdravlja;
- oprezna i racionalna upotreba prirodnih resursa i
- unaprjeđenje mjera na međunarodnom nivou za prevladavanje regionalnih i globalnih problema životne sredine.

Banka nije, shodno kriterijumima definisanim Zakonom, prepoznata da nezakonitim ili nepravilnim djelovanjem omogućava ili dopušta zagađivanje životne sredine, i po tom osnovu ne plaća nikakve kazne ili penale. Takođe, u doglednoj budućnosti ne planira nikakav projekat koji bi mogao da ima negativan uticaj na životnu sredinu.

U skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Banka će i nadalje u svojim poslovnim aktivnostima voditi računa da neka njena aktivnost, direktno ili indirektno, ne izazove opasnost po životnu sredinu, život i zdravlje ljudi. Tokom prvog kvartala 2022. godine Banka je nastavila da se fokusira na pružanje podrške svim segmentima društveno

odgovornog poslovanja: zdravstvu, obrazovanju, kulturi, lokalnim zajednicama, društvenim aktivnostima i sportu. Nastavljena je podrška projektima iz oblasti kulture, obrazovanja, sporta, zdravstva, zaštite životne sredine, kao i brojnim projektima koji doprinose očuvanju tradicije i kulture na nivou lokalne zajednice.

X. PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I SISTEM UNUTRAŠNJE KONTROLE

Kako je prethodno objelodanjeno, u prvom kvartalu 2022. godine, Banka je identifikovala određeni broj pronevjera koje su kontinuirano i u dužem vremenskom periodu realizovane od strane nekoliko zaposlenih. U okviru opsežne kontrole i sprovedenih istražnih postupaka banka je utvrdila značajan broj anomalija u funkcionisanju sistema interne kontrole. U okviru pomenutog procesa banka je formirala detaljnu listu identifikovanih anomalija i pokrenula projekat za implementaciju svih potrebnih korektivnih mjera u cilju brzog i efikasnog smanjenja svih operativnih rizika na minimalni nivo. U okviru pomenutog akcionog plana planirane su različite korektivne mjere koje se odnose na tehničke, procesne i organizacione promjene koje će dovesti do poboljšanja, prije svega u oblasti upravljanja operativnim rizikom ali i do značajnog razvoja preventivnih mehanizama zaštite.

Banka će kontinuirano pratiti efikasnost sprovedenih korektivnih aktivnosti i kvalitet funkcionisanja sistema interne kontrole unaprjeđujući internu regulativu, uspostavljanjem principa „4 oka“ i precizno definisanih linija odgovornosti. Pored interno definisanih korektivnih mjera akcenat u narednom periodu će biti stavljen i na kvalitetnije i efikasnije implementacije, preporuka izdatih od strane Centralne banke Crne Gore, eksternog i internog revizora i ostalih nadležnih institucija.

Pravila korporativnog upravljanja i sistema unutrašnjih kontrola jeste na provjeri njihove usklađenosti s rizičnim profilom, poslovnim modelom i veličinom i složenosti poslovanja Banke, kao i na stepenu u kome se Banka pridržava propisa, standarda opreznog poslovanja i dobrih poslovnih običaja u vezi s korporativnim upravljanjem, upravljanjem rizicima i sistemom unutrašnjih kontrola.

Procjena ovog dijela služi kao značajna informacija u procjeni upravljanja pojedinačnim rizicima, kao i u procjeni adekvatnosti kapitala i likvidnih sredstava.

Pravila korporativnog upravljanja u Banci su zasnovana na zakonskim propisima i to na odredbama Zakona o kreditnim institucijama i Zakona o privrednim društvima kao i na nadležnosti i ovlaštenja organa Banke (Skupštine akcionara, Nadzornog odbora, Upravnog odbora i ostalih tijela) propisima i internim aktima Banke (Ugovorom o osnivanju, Statutom Banke i drugim internim aktima).

Nadležnost i ovlaštenja svih organa Banke su zasnovana na pomenutim zakonskim propisima, definisanim internim aktima i ustaljenom bankarskom praksom.

Sistem interne kontrole Banke je osmišljen tako da obezbijedi razumnu garanciju ostvarenja ciljeva iz slijedećih kategorija:

- Efektivno i efikasno poslovanje,
- Pouzdanost finansijskog izvještavanja i
- Usaglašenost sa važećim zakonima i propisima.

Prilikom razvoja sistema interne kontrole, CKB je koristila COSO 2017 okvir kao smjernice najbolje prakse. Komponente uspješnog sistema interne kontrole date su u tabeli:

Upravljanje i kultura	Strategija i postavljanje ciljeva	Učinak / implementacija	Pregled i revizija	Informisanje, komunikacija i izvještavanje
1.Omogućava kontrolu rizika od strane Odbora	6.Analizira poslovni kontekst	10.Identifikuje rizik	15.Procjenjuje značajnu promjenu	18.Koristi informacije i tehnologiju
2.Uspostavlja operativnu strukturu	7.Definiše sklonost ka riziku	11.Procjenjuje ozbiljnost rizika	16.Razmatra rizik i učinak/implementaciju	19.Prenosi informacije o riziku
3.Definiše željenu kulturu	8.Procjenjuje alternativne strategije	12.Određuje prioritete rizike	17.Teži unaprjeđenju upravljanja rizikom preduzeća	20.Izvještava o riziku, kulturi i učinku/implementaciji
4.Pokazuje posvećenost ključnim vrijednostima	9.Formuliše poslovne ciljeve	13.Sprovodi odgovore na rizike		
5.Privlači, razvija i zadržava sposobnog pojedinca		14.Razvija pregled na nivou portfolija		

Podgorica, 21. april 2022. godine

Potpisano u ime Crnogorske komercijalne banke a.d. Podgorica:

 Tamás Kamarási
 Predsjednik Upravnog odbora

 Maja Krstić
 Član Upravnog odbora

 Ratka Glumac
 Rukovodilac Odjeljenja za izvještavanje

